

ΚΩΣΤΑΣ Π. ΠΑΝΤΕΛΟΓΛΟΥ
πολιτικός μηχανικός εμπ
άλλοτε δημοτικός σύμβουλος αθηναίων
και μέλος της αντιπροσωπείας του τρε

ΠΟΙΟΣ ΕΙΧΕ ΤΗΝ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΕ
ΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΜΑΡΑΘΩΝΙΑ ΠΟΡΕΙΑ ΕΙΡΗΝΗΣ
ΠΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΗΚΕ ΤΗΝ 21^η ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1963
ένα σημείωμα ιστορικοπολιτικού χαρακτήρα
μ' αφορμή έναν αβάσιμο ισχυρισμό διατυπωθέντα
εις δημοσίευμα του ριζοσπάστη της 11^{ης} Μαΐου 2003

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΝΤΕΛΟΓΛΟΥ
Συμβολές εις την Επιστήμη του Τύπου .3

Αθήνα 2003

**ΠΟΙΟΣ ΕΙΧΕ ΤΗΝ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΕ
ΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΜΑΡΑΘΩΝΙΑ ΠΟΡΕΙΑ ΕΙΡΗΝΗΣ
ΠΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΗΚΕ ΤΗΝ 21^η ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1963
ένα σημείωμα ιστορικοπολιτικού χαρακτήρα
μ' αφορμή έναν αβάσιμο ισχυρισμό διατυπωθέντα
εις δημοσίευμα του ριζοσπάστη της 11^{ης} Μαΐου 2003**

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Την παρούσα εργασία μου η οποία έχει τον τίτλο

ΠΟΙΟΣ ΕΙΧΕ ΤΗΝ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΕ
ΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΜΑΡΑΘΩΝΙΑ ΠΟΡΕΙΑ ΕΙΡΗΝΗΣ
ΠΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΗΚΕ ΤΗΝ 21^Η ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1963
ένα σημείωμα ιστορικοπολιτικού χαρακτήρα
μ' αφορμή έναν αβάσιμο ισχυρισμό διατυπωθέντα
εις δημοσίευμα του *ριζοσπάστη* της 11^{ης} Μαΐου 2003

αποτελεί ένα σημείωμα που απέσπασα και παρουσιάζω τώρα
από ογκώδη εργασία μου που πρόκειται να κυκλοφορήσει
και πάλι από τις Εκδόσεις Παντελόγλου (Αθανασία συζ.
Κώστα Παντελόγλου) με τίτλο

ΜΙΚΡΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΘΕΜΑΤΟΛΟΓΙΑΣ

Έξη φορές μέχρι τώρα (*) κυκλοφόρησαν ξεχωριστά εργασίες μου
αποτελούμενες από σημειώματα της ευρύτερης και ογκώδους
τοιαύτης. Το αυτό θα συμβεί και στο μέλλον όποτε επιβάλλεται
από τα πράγματα.

Η παρούσα εργασία μου αποτελεί και την τρίτη δημοσίευση
της νέας σειράς των Εκδόσεων Παντελόγλου Συμβολές εις
την Επιστήμη του Τύπου.

Κλείνω την σύντομη αυτή εισαγωγή εκφράζοντας τις θερμές μου
ευχαριστίες προς την γυναίκα μου Αθανασία Παντελόγλου και
τα παιδιά μου Λέλια Παντελόγλου αριστούχο φιλόλογο του
Πανεπιστημίου Αθηνών με μεταπτυχιακές σπουδές και Παντελή
Παντελόγλου κοινωνικό ανθρωπολόγο με άριστη επίδοση στα
μεταπτυχιακά μαθήματα που παρακολούθησε στο Πάντειο
Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών τόσο
για την ενθάρρυνσή τους να γράψω τις εργασίες μου όσο
και για ό,τι κάνουν ώστε να δουν το φως της δημοσιότητας.

(*) Βλ. τις εργασίες μου

- α) *Περί τα Αθηναϊκά και τα Αυτοδιοικητικά σημειώματα επιστημονικού και πολιτικού χαρακτήρα, Εκδόσεις Παντελόγλου, Αθήνα 2002*
- β) *Γιάννης Πασαλίδης
ένα σημείωμα μ' αφορμή
την επέτειο του θανάτου του (14 Μαρτίου 1968),
Εκδόσεις Παντελόγλου
Κέντρο Κοινωνικοπολιτικών Μελετών και Ερευνών (ΚΚΜΕ)
Δημοσίευση πρώτη - Αθήνα 2002*
- γ) *Περί της Επιθεωρήσεως της Τοπικής Αυτοδιοικήσεως και τινων άλλων σχετικών αυτοδιοικητικών μια προσέγγιση επιστημονικού και πολιτικού χαρακτήρα, Εκδόσεις Παντελόγλου
Συμβολές εις την Επιστήμη του Τύπου .1, Αθήνα 2002*
- δ) *Οι Ανήσυχτοι Νέοι του '60
ο Τύπος της Κοινωνικοπολιτικής Πρωτοπορίας
και Πνευματικοί Άνθρωποι
σημειώματα επιστημονικού και πολιτικού χαρακτήρα,
Εκδόσεις Παντελόγλου
Συμβολές εις την Επιστήμη του Τύπου .2, Αθήνα 2002*
- ε) *Για ένα βιβλίο
περί της Πόλεως των Αθηνών και του μέλλοντός της
μια προσέγγιση επιστημονικού και πολιτικού χαρακτήρα,
Εκδόσεις Παντελόγλου
Σπουδές εις τα της Πόλεως των Αθηνών
και της Αυτοδιοικήσεώς της .1, Αθήνα 2002*
- στ) *Ωρισμένα για μια Εισήγηση
περί των Συγχρόνων Προβλημάτων
της Τοπικής Αυτοδιοικήσεως εν Ελλάδι
μια προσέγγιση επιστημονικού και πολιτικού χαρακτήρα,
Εκδόσεις Παντελόγλου, Αθήνα 2002*

▪ **ΠΟΙΟΣ ΕΙΧΕ ΤΗΝ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΕ
ΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΜΑΡΑΘΩΝΙΑ ΠΟΡΕΙΑ ΕΙΡΗΝΗΣ
ΠΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΗΚΕ ΤΗΝ 21^Η ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1963**

Εγράφη, μεταξύ άλλων, σε δημοσίευμα της εφημερίδας *κυριακάτικος ριζοσπάστης* της 11^{ης} Μαΐου 2003 για τα 40 χρόνια από την πρώτη Μαραθώνια Πορεία Ειρήνης, και τούτο: «Στις αρχές του 1963, με την καθοδήγηση της ΕΔΑ, συγκροτήθηκε μια επιτροπή που σκοπό είχε να προετοιμάσει την πρώτη Πορεία Ειρήνης ... Στην επιτροπή συμμετείχε η Ελληνική Επιτροπή για την Διεθνή Ύφεση και Ειρήνη (ΕΕΔΥΕ), που ... την στελέχωναν μεγάλες προσωπικότητες της εποχής με πρόεδρο τον Α. Ζάκκα. Επίσης, μεταξύ άλλων, συμμετείχε στην επιτροπή και ο «Σύνδεσμος Νέων δια τον πυρηνικόν αφοπλισμόν Μπέρτραντ Ράσσελ». ...»

Πρόκειται για έναν αβάσιμο ισχυρισμό· η αλήθεια είναι ότι η πρωτοβουλία μα και η οργάνωση της πρώτης Μαραθώνιας Πορείας Ειρήνης που πραγματοποιήθηκε την 21^η Απριλίου 1963 ήταν του Συνδέσμου Νέων για τον Πυρηνικό Αφοπλισμό «Μπέρτραντ Ράσσελ».

Ο Σύνδεσμος Νέων για τον Πυρηνικό Αφοπλισμό «Μπέρτραντ Ράσσελ» δημιουργήθηκε και στελεχώθηκε από πρωταγωνιστές των αγώνων του 1-1-4 και του 15%, που μαζικοί ξέσπασαν την άνοιξη ο ένας και τον χειμώνα ο άλλος του 1962 συνεγείροντας το Έθνος, και υπήρξε ο τρόπος της δικής τους συμβολής για την αποτροπή του θερμοπυρηνικού πολέμου που ιδίως το φθινόπωρο του αυτού έτους 1962 ενεγράφη ως πρώτο θέμα στην ημερήσια διάταξη της ζωής της Ανθρωπότητας μ' αφορμή τον αποκλεισμό της Κούβας από τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής (ΗΠΑ), αλλά και μια πράξη τιμής στον υπέργυρο Άγγλο φιλόσοφο ειρηνιστή και ανθρωπιστή Μπέρτραντ Ράσσελ που θαρραλέα είχε θέσει τις δυνάμεις του στην υπηρεσία της Ειρήνης προς αποτροπή του επαπειλούμενου θερμοπυρηνικού πολέμου αποτελεσματικώ τω τρόπω.

Ο Σύνδεσμος Νέων για τον Πυρηνικό Αφοπλισμό «Μπέρτραντ Ράσσελ» έκαμε την εμφάνισή του ενώ εξελίσσονταν οι προσπάθειες και οι αγώνες για την Εκπαιδευτική Αναγέννηση (15%) και είχαν προηγηθεί εκείνοι για την Δημοκρατία στην Ελλάδα (1-1-4). Κυκλοφόρησε διακήρυξη υπογραφόμενη από τον Μιχάλη Περιστεράκη ως Πρόεδρο και τον Νίκο Κιάο ως Γενικό Γραμματέα, ανέπτυξε διεθνείς σχέσεις διατηρών επαφή και με τον ίδιο τον Μπέρτραντ Ράσσελ, τα γραφεία του (Ασκληπιού 3 στην Αθήνα) ένα πολύβουο

μελίσσι, ο ημερήσιος των Αθηνών τύπος έγραψε επανειλημμένως για τον Σύνδεσμο τις δραστηριότητές του την πρωτοβουλία του για τον «Μαραθώνιο της Ειρήνης» - αλλά και ο περιοδικός τύπος δεν πήγε πίσω.

Η *Πανσπουδαστική* λόγου χάριν, δημιούργημα των προχωρημένης κοινωνικοπολιτικής αφετηρίας φοιτητών και σπουδαστών με κύρος ευρύτερο, στο τεύχος της 43-44, Ιανουάριος Φεβρουάριος 1963, Σελ. 29, πληροφορώντας σχετικά έγραφε και τούτο: «Ο Σύνδεσμος έχει προγραμματίσει Πορεία Ειρήνης από τον Μαραθώνα στην Αθήνα για την 21^η Απριλίου, την δε 24^η του ιδίου μηνός θα λάβει χώραν Διεθνής Αμφικτυονία στους Δελφούς».

Ο *Σπουδαστής*, το επίσημο όργανο του Συλλόγου Σπουδαστών του Εθνικού Μετσοβίου Πολυτεχνείου, Αριθ. φύλλου 4, Πέμπτη 21 Μαρτίου 1963, Σελ. 5, έγραφε μεταξύ άλλων: «Εκφραστής των πόθων της Ελληνικής νεολαίας και ολόκληρου του Ελληνικού λαού για τον Αφοπλισμό και την Ειρήνη γεννήθηκε ο Σύνδεσμος "BERTRAND RUSSEL". Ξεκίνησε με 5 μέλη σπουδαστές και κατάφερε εντός ελαχίστου χρονικού διαστήματος να πολλαπλασιάσει τα μέλη του σε 500 και να επιβληθεί γιατί αμέσως προχώρησε σε εκδηλώσεις για την υπεράσπιση της Ειρήνης. Μια απ' αυτές είναι η οργάνωση από 21-28 Απριλίου της Εβδομάδας Ειρήνης. Το πρόγραμμα της Εβδομάδας περιλαμβάνει: 21 Απριλίου Κυριακή, Πορεία Πυρηνικού Αφοπλισμού «Μαραθώνιος Ειρήνης» (Μαραθών-Αθήναι) - 24 Απριλίου Τετάρτη, Διεθνής Αμφικτυονία στους Δελφούς - 26 Απριλίου Παρασκευή, Εκπολιτιστικές Εκδηλώσεις, 27 Απριλίου Σάββατο, Συναυλία - 28 Απριλίου Κυριακή, Πανηγυρική λήξις της Εβδομάδας».

Παραθέτω περαιτέρω: 1) Την Διακήρυξη του Συνδέσμου «Μπέρτραντ Ράσσελ» 2) Φωτογραφία από την ενημέρωση του Τύπου και των Διεθνών Πρακτορείων υπό του Συνδέσμου για τον «Μαραθώνιο της Ειρήνης» 3) Το προσκλητήριο του Συνδέσμου για τον «Μαραθώνιο της Ειρήνης» 4) Αποκαλυπτικό ρεπορτάζ για την προετοιμασία του «Μαραθωνίου της Ειρήνης» από τον Σύνδεσμο - τα δύο πρώτα έχουν δημοσιευθεί εις την *Πανσπουδαστική*, Αριθ.τεύχους 45-46, Μάρτιος Απρίλιος 1963, Σελ. 32. Το τρίτο και το τέταρτο εις την μηνιαία έκδοσι της Ελληνικής Επιτροπής δια την Διεθνή Ύφεσιν και Ειρήνην *Δρόμοι της Ειρήνης*, Αριθ.φύλλου 62, Μάρτιος 1963, Σελ. 2 και 16.

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΝΕΩΝ ΔΙΑ ΤΟΝ ΠΥΡΗΝΙΚΟΝ ΑΦΟΠΛΙΣΜΟΝ "BERTRAND RUSSELL,"

ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ 3
ΑΣΚΛΙΠΙΟΥ 3

ΑΘΗΝΑΙ
ATHENS

ΔΙΑΚΗΡΥΞΙΣ

Υπό την πίεσιν τῶν συγκλονιστικῶν γεγονότων ποὺ πέρασε ἡ ἀνθρωπότης καὶ τὴν ἐπικρεμαμένην Δαμόκλειον Σπάθην μιᾶς ἀνεπαναλήπτου καταστροφῆς, ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες Νέοι καλοῦμεν ὅλους τοὺς ἀπλοὺς ἀνθρώπους τοῦ τόπου μας εἴτε οὗτοι μετέρχονται ἐπάγγελμα εἴτε θεραπεύουν ἐπιστήμην εἴτε καλλιερгоὺν τέχνην νὰ συμβάλλουν εἰς τὸν ἀγῶνα διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καὶ τοῦ πολιτισμοῦ ἀπὸ τὸν θερμοπυρηνικὸν ὀλεθρον. Ἐκφρασίς τῆς ἀνησυχίας διὰ τὸ παρὸν καὶ μέλλον καὶ τοῦ χρέους μας ἐναντι τῆς Ἑλληνικῆς Πατρίδος ἀποτελεῖ ὁ Σύνδεσμος Νέων διὰ τὸν πυρηνικὸν ἀφοπλισμὸν εἰς τὸν ὅποιον ἐδώσαμε τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ διασώμου εἰρηνιστοῦ καὶ ἀνθρωπιστοῦ «BERTRAND RUSSELL».

Ἡ παγκόσμιος κίνησις διὰ τὸν ἀφοπλισμὸν γιγαντωθεῖσα κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἔδειξεν ὅτι ὁ ἀποφασιστικώτερος παράγων, δηλαδὴ ἡ ἐνεργὸς ἐπέμβασις τῶν μαζῶν, υφίσταται καὶ λειτουργοῦσα συντελεῖ ἀποφασιστικῶς εἰς τὴν ρύθμισιν ἐπὶ τὰ βελτίω τῆς τύχης τοῦ κόσμου.

Χαιρετίζοντες εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ διασώμου φιλοσόφου καὶ ἀνθρωπιστοῦ BERTRAND RUSSELL τὸν διακαῆ πόθον ὅλων τῶν ἀπλῶν ἀνθρώπων τοῦ κόσμου διὰ τὴν ἐδραίωσιν τῆς εἰρήνης, καλοῦμεν τὰς μάζας τῶν Ἑλλήνων Νέων ἀνεξαρτήτως ἰδεολογικῆς τοποθετήσεως, μορφώσεως ἢ ἐπαγγελματικοῦ προσανατολισμοῦ νὰ συνενώσουν τὴν φωνὴν τὰν μετ' ἐκείνην τῶν Νέων ὅλου τοῦ κόσμου καὶ νὰ καλύψουν μετ' ἐκείνην τὴν βοήθειαν τοὺς ἀνησυχητικοὺς ψιθύρους προμηνύματα μιᾶς ἐπερχομένης λαίλαπος.

Ποιοῦμεθα ἐπείγουσαν ἐκκλήσιν πρὸς τοὺς δύο πρωταγωνιστὰς τῶν τυχῶν τοῦ κόσμου νὰ ἐξεύρουν τρόπον ἀποφυγῆς τῆς θερμοπυρηνικῆς συρράξεως ἀναλογιζόμενοι τὰς εὐθύνas τῶν ἐναντι τῆς ἀνθρωπότητος καὶ τοῦ πολιτισμοῦ τὸν ὅποιον ἐδημιούργησαν χιλιετηρίδες προσπαθειῶν.

Καλοῦμεν τὰς Κυβερνήσεις ὅλων τῶν Κρατῶν νὰ ἐξαντλήσουν πᾶσα δυνατὴ προσπάθεια μεσολαβοῦσαι διὰ τὴν ἄρσιν τοῦ ἀδιεξόδου καὶ τὴν μείωσιν τῶν ἐξοπλισμῶν.

Ἰδιαιτέρως καλοῦμεν τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν χάριν τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς ἀνθρωπότητος ἰδέas νὰ ἐξαντλήσῃ πᾶσα δυνατὴ δραστηριότητα συμβάλλουσα οὕτω εἰς τὴν παγκόσμιον εἰρήνην.

Εἶναι καιρὸς πλέον οἱ ἀνθρώποι νὰ «συγκόψουσιν τὰς μαχαίρας αὐτῶν εἰς ἄροτρα, καὶ τὰς ζιβύνας αὐτῶν εἰς δρέπανα καὶ οὐ λήψεται ἔθνος ἐπ' ἔθνος μάχαιραν καὶ οὐ μὴ μάθωσι ἔτι πολεμεῖν».

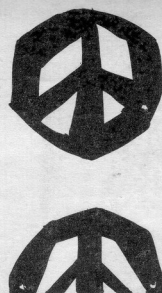
Ὁ Πρόεδρος

Ὁ Γεν. Γραμματεὺς

Μ. ΠΕΡΙΣΤΕΡΑΚΗΣ

Ν. ΚΙΑΟΣ

ΕΛΛΗΝΕΣ ΦΙΛΟΙ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ

Ο σύνδεσμος για τόν
Πυρηνικό άφοπλισμό
«Μπέρτραντ Ράσσελ»

Άσκληπιού 1
ΑΘΗΝΑΙ

ΣΑΣ ΚΑΛΕΙ

τὴν Κυριακὴ τοῦ
Θωμά 21 Ἀπριλίου

ΣΤΟΝ ΜΑΡΑΘΩΝΙΟ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ

ΕΛΑΤΕ
ΜΑΖΙ ΜΑΣ
ΣΤΗΝ ΠΟΡΕΙΑ
ΑΠΟ ΤΟΝ
ΜΑΡΑΘΩΝΑ
ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

«**Η** πρώτη Έλληνική Πορεία Ειρήνης θα πραγματοποιηθῇ φέτος. Ὁρίσθηκε γιὰ τὶς 21 Ἀπριλίου 1963».

Βρισκόμαστε στὸ ἰσόγειο τῆς ὁδοῦ Ἀσκληπιοῦ 3, στὰ γραφεῖα τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Ἑκατὸ «Μπέρτραντ Ράσσελ». Ἀπὸ τὸν τοῖχο μᾶς κοιτᾷ μὲ τὸ νεανικό του βλέμμα ὁ μέγας Βρεταννὸς φιλόσοφος καὶ ἀγωνιστὴς τῆς Εἰρήνης. Μᾶς περιστοιχίζουν ὄλο νέοι. Ὁ κύριος Περιστεράκης, πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς, τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς, εἶναι ὄλοι νέοι. Μᾶς κατατοπίζουν γιὰ τὴ μεγάλη φιλειρηνική πορεία, γι' αὐτὸ τὸ ὄνειρό τους ποὺ γίνεται πραγματικότης στὸν τόπο μας χάρις στὴν πρωτοβουλία καὶ στὸν ἐνθουσιασμό τους.

—Ἡ πορεία — μᾶς πληροφοροῦν — θα ξεκινήσει τὸ πρωῒ τῆς Κυριακῆς 21 Ἀπριλίου, τῆς πρώτης Κυριακῆς μετὰ τὸ Πάσχα, ἀπὸ τὸν Μαραθῶνα. Τὸ ἀπόγευμα θα καταλήξει στὴν Ἀθήνα».

—Σαραντατέσσερα χιλιόμετρα σὲ μιὰ μέρα, αὐτὸ εἶναι...

Θέλαμε νὰ ποῦμε πὼς μᾶς φαίνεται λίγο μεγάλη ἡ ἀπόσταση. Ὅμως τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς μᾶς προλαβαίνουν μ' ἓνα στόμα:

—Εἶναι ὁ Μαραθῶνιος τῆς Εἰρήνης!

Γιὰ μᾶς τοὺς νέους ἡ ἀπόσταση δὲν εἶναι μεγάλη. Τί εἶναι ἐννιά μὲ δέκα ὥρες πορεία ὅταν πρόκειται γιὰ τὰ ἰδανικά τῆς Εἰρήνης;

—Θὰ περπατήσουμε ἀπὸ τὸ Μαραθῶνα στὴν Ἀθήνα — προσθέτει ὁ κύριος Περιστεράκης — γιὰ νὰ κάνουμε γνωστὲς τὶς ἀρχές καὶ τὶς ἐπιδιώξεις τῆς Ἐπιτροπῆς μας. Θέλουμε τὴν μείωση τῶν στρατιωτικῶν δαπανῶν στὴ χώρα μας γιὰ νὰ συμβάλουμε ἔτσι νὰ γίνῃ πραγματικότητα ὁ πλήρης καὶ ὀριστικὸς ἀφοπλισμός. Ζητοῦμε τὴν χρησιμοποίησι τῆς ἀτομικῆς ἐνεργείας μόνο γιὰ εἰρηνικοὺς σκοποὺς. Ἀκόμα ἐπιδιώξῃ μας εἶναι ἡ ἐπικράτησι τῆς συναδέλφωσης ἀνάμεσα στοὺς λαούς. Στὴν πορεία μας καλοῦμε νὰ συμμετάσχουν ὅσες ἑλληνικὲς ὀργανώσεις ἢ ἄτομα ἐνστερνίζονται αὐτὲς τὶς ἀρχές, ἀσχέτως ἀπὸ τυχὸν ἰδεολογικὲς ἢ ἄλλες διαφορές.

—Ἡ ὀργανωτικὴ ἐπιτροπὴ τῆς πορείας — μᾶς πληροφορεῖ ἓνα μέλος τῆς ἐπιτροπῆς — ποὺ ἐκλέξαμε στὶς 26 Φεβρουαρίου ἔχει ἀρχίσει δραστήρια νὰ ἐξετάζει καὶ νὰ λύνει ὅλα τὰ ζητήματα ποὺ ἔχουν σχέση μὲ τὴν πορεία. Ξέρουμε π.χ. πὼς πολλοὶ φίλοι μας, ἰδιαίτερα οἱ ἡλικιωμένοι, δὲν μποροῦν νὰ περπατήσουν τόσο πολὺ. Ἔχουμε προβλέψει καὶ γι' αὐτούς. Θὰ μᾶς περιμένουν γιὰ νὰ ἐνωθοῦν μαζί μας σὲ ὀρισμένα σημεία τῆς διαδρομῆς, γιὰ νὰ συ-

νεχίσουμε μαζί ὡς τὸ τέρμα.

—Μάθαμε ὅτι ἀπὸ τώρα εἴχατε ἀθρόες δηλώσεις συμμετοχῆς ἀπὸ ὀργανώσεις καὶ ἄτομα — παρατηροῦμε.

—Πρόκειται μόνο γιὰ τὰ πρῶτα εὐχάριστα ἀποτελέσματα τῶν κρούσεων ποὺ ἔκανε ἡ ὀργανωτικὴ μας ἐπιτροπὴ. Ἀπευθυνθήκαμε πρῶτα στοὺς νέους. Μὲ ἐνθουσιασμό ὑποδέχτηκαν τὴν πρόσκλησή μας οἱ φοιτητικοὶ σύλλογοι τοῦ Πανεπιστημίου καὶ τῶν ἄλλων Ἀνωτάτων Σχολῶν, ἐπίσης καὶ οἱ ἄλλες ὀργανώσεις νέων. Πρέπει νὰ σᾶς ποῦμε ἀκόμα πῶς κάθε μέρα παίρνουμε δεκάδες γράμματα ἀπὸ ἀπλοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὴν Ἀθήνα καὶ τὴν ἐπαρχία μὲ τὴν ὑπόσχεση:

«Θὰ περπατήσουμε μαζί σας». Στὴ Θεσσαλονίκη καὶ στὰ Χανιά δημιουργήθηκαν κιόλας παραρτήματα τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Ἑκατό. Ἀπὸ τὴ Θεσσαλονίκη ἐτοιμάζεται ἰδιαίτερα πολυμελὴς ἀντιπροσωπεία ποὺ θὰ λάβει μέρος στὸν Μαραθώνιό μας. Καὶ βρισκόμαστε ἀκόμα στὴν ἀρχή...

Ὁ κύριος Περιστεράκης προσθέτει:

—Ἀπευθύνουμε προσκλήσεις γιὰ τὴν πορεία στὶς νεολαίες ὅλων τῶν κομμάτων. Πιστεύουμε ἀνεξάρτητα ἀπὸ πολιτικὲς διαφορὲς ὅτι ὅλους τοὺς νέους τῆς ἐποχῆς μας τοὺς δονεῖ τὸ ἰδανικὸ τῆς Εἰρήνης. Μιλήσαμε καὶ μὲ τὸν ἀντιπρόεδρο τῆς Ἑνώσεως γιὰ τὰ Δικαιώματα τοῦ Ἀνθρώπου καὶ τοῦ Πολίτου, κύριο Ἡλία Τσιριμῶκο. Ἐδειξε μεγάλο ἐνδιαφέρον γιὰ τὸ ἔργο τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Ἑκατό καὶ μᾶς ἐδήλωσε ὅτι ἡ Ἑνωση γιὰ τὰ Δικαιώματα θὰ παρακολουθήσει τὸ θέμα τῆς πορείας γιὰτὶ θεωρεῖ ὅτι οἱ πορεῖες Εἰρήνης ἀποτελοῦν ἄσκηση τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου».

Σὲ μιὰ μεγάλη ἔκταση πάνω στοὺς τοίχους τῶν γραφείων τῆς Ἐπιτροπῆς Μπέρτραντ Ράσσελ, εἶναι κὼλλημένα ἀποκόμματα ἀπὸ ἀθηναϊκὲς ἐφημερίδες μὲ εἰδήσεις καὶ σχόλια σχετικὰ μὲ τὴν πορεία καὶ τὴ δραστηριότητα τῆς Ἐπιτροπῆς. Ἡ πορεία προκάλεσε τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ ἀθηναϊκοῦ τύπου ποὺ θὰ μεγαλώσει ὅσο πλησιάζει ἡ 21η Ἀπριλίου.

Ἀνάμεσα στὶς εἰδήσεις ποὺ ἀφιερώνουν οἱ ἐφημερίδες γιὰ τὴν πορεία, βρίσκονται καὶ ἐκείνες ποὺ ἀφοροῦν τῇ συμμετοχῇ ξένων ἀντιπροσωπειῶν.

«Μαζί μας στὴν πορεία θὰ περπατήσουν φίλοι τῆς εἰρήνης ἀπὸ ὅλο τὸν κόσμος» μᾶς λένε τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς. «Ὁ πόθος γιὰ τὴν εἰρήνη εἶναι, ὅπως βλέπετε, παντοῦ ὁ ἴδιος. Στὶς πορεῖες ποὺ γίνονται σ' ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου, στὴν Ἰαπωνία, στὴν Ἀμερικὴ, στὸν

Καναδά, στην Αυστραλία, στην Ίταλία, στην Άγγλία, στη Δυτική Γερμανία, παντού, συμμετέχουν όχι μόνο πολίτες της χώρας όπου γίνεται ή πορεία, αλλά και πολίτες από κάθε χώρα του κόσμου. Έτσι και η χώρα μας καλεί τους φίλους της ειρήνης όλου του κόσμου να λάβουν μέρος στην δική της πορεία. Στείλαμε προσκλήσεις σ' όλο τον κόσμο. Καί πρώτα απ' όλα καλέσαμε τον μεγάλο, τον αγαπητό μας φίλο Μπέρτραντ Ράσσελ.

Ελπίζουμε οί πολλές ασχολίες του να του επιτρέψουν να τιμήσει την έκδηλώσή μας. Πάντως έκ μέρους της Βρετανικής Επιτροπής των Έκατό θα έρθει αντιπροσωπεία με επικεφαλής τον καθηγητή του Πανεπιστημίου του Κέμπριτζ κύριο Τσάμπερς. Ελπίζουμε ακόμα να έρθει ο Κάννον Κόλλινς, πρόεδρος της Βρετανικής αντιπυρηνικής έκστρατείας, μέλη της Βουλής των Κοινοτήτων, καθώς και άλλες προσωπικότητες από τη Μεγάλη Βρεταννία.

—Κι' από τίς άλλες χώρες; ρωτάμε.

«Εκπρόσωποι διεθνών οργανώσεων θα έρθουν επίσης από την Ίταλία, τη Γαλλία, την Κύπρο, την Άμερική, μάς έγραψαν για την πρόθεσή τους να λάβουν μέρος. Ζητήρ είναι τὸ ενδιαφέρον που δείχνουν οί ξένοι δημοσιογράφοι για την δραστηριότητά μας. Τὸ Β Β C' θα κινηματογραφήσει την πορεία μας για την άγγλική τηλεόραση καί ξένοι δημοσιογράφοι θα την παρακολουθήσουν για να την μεταδώσουν στις έφημερίδες τους».

—Είναι εύλογο τὸ ενδιαφέρον τῶν φίλων της ειρήνης όλου του κόσμου για την πορεία που οργανώνεται στην Ελλάδα, πατρίδα τῶν Δελφικῶν Ἀμφικτιονιῶν...

«Μαζὶ με τοὺς ξένους φίλους μας — μάς λέει ὁ κύριος Περιστεράκης — θα πάμε καί στοὺς Δελφούς, κοιτίδα της ιδέας της ειρήνης ἀνάμεσα στοὺς λαοὺς καί στὰ κράτη. Ἡ έβδομάδα που θ' ἀκολουθήσει την πορεία θα είναι έβδομάδα φιλειρηνικῶν έκδηλώσεων. Στοὺς Δελφούς θα οργανώσουμε μιὰ διεθνῇ έορτή, πιθανῶς την Τετάρτη του Θωμά. Ὁργανώνουμε καί μιὰ σειρά ἀπὸ άλλες έκδηλώσεις που θα ἀνακοινωθοῦν στὸν τύπο».

Ἀποχαιρετώντας τὰ μέλη της Ἑλληνικῆς Επιτροπῆς τῶν Έκατό, «Μπέρτραντ Ράσσελ», τοὺς εύχόμαστε κάθε έπιτυχία στὸ έργο τους. Βγαίνοντας ἀπὸ τὰ γραφεία μιὰ μαρμάρινη πλάκα, μάς πληροφορεῖ με κεφαλαία γράμματα ὅτι σ' αὐτὸ τὸ σπίτι της ὁδοῦ Ἀσκληπιοῦ ἔζησε ὁ ἔθνικός μας ποιητής Κωστής Παλαμάς. Με τὸ νοῦ μας προσθέτουμε ακόμα «πῶς ἔδῳ ἔγινε πράξη ἡ ιδέα της ἑλληνικῆς πορείας για την Ειρήνη».

Προσθέτω τώρα εδώ και τρεις από τις δηλώσεις εξαιρετικών Ελλήνων που έγιναν τότε εις τους νέους του Συνδέσμου «Μπέρτραντ Ράσσελ» οι οποίοι τους ζητούσαν συμπαράσταση για τον υπ' αυτών οργανούμενο «Μαραθώνιο της Ειρήνης», και τούτο για να φανεί, συν τοις άλλοις, και το εύρος της απηχήσεως της πρωτόβουλης δραστηριότητας των Νέων του Συνδέσμου που έφερε το όνομα του επιφανούς ειρηνιστή και ανθρωπιστή Μπέρτραντ Ράσσελ (*) απηχήσεως που δεν περιωρίζετο στις δυνάμεις της Ενιαίας Δημοκρατικής Αριστεράς (ΕΔΑ) στελέχη της Νεολαίας της οποίας εδραστηριοποιούνται βεβαίως και εις τον Σύνδεσμο – τις αποσπώ και πάλιν από το περιοδικό *Δρόμοι της Ειρήνης*, Αριθ. Φύλλου 63, Απρίλιος 1963, Σελ. 37.

1)Κωνσταντίνος Ρωμαίος, Ακαδημαϊκός: «Είναι παρήγορο ότι η σημερινή νεολαία δείχνει τάσιν προς ανάτασιν. Ο σκοπός τον οποίον εξυπηρετείτε είναι ευγενής, είναι αδιάβλητος. Ουδείς είναι δυνατόν να νοήση ότι θα υπάρξουν άνθρωποι να σας φέρουν προσκόμματα. Η διαμαρτυρία πρέπει να λάβη έντονον και παλλαϊκόν χαρακτήρα. Είναι ανάγκη καθένας να αναλογισθή τις ευθύνες του έναντι του πολιτισμού. Εγώ προσωπικά θα το θεωρήσω τιμή μου να κάνω και δύο βήματα προ του τέλους της Πορείας».

2)Ευάγγελος Παπανούτσος, Εκπαιδευτικός: «Συγχαίρω την προσπάθεια των νέων για την επιδίωξη του πυρηνικού αφοπλισμού. Είναι παρήγορον ότι οι νέοι ανέλαβαν το βάρος τέτοιου υψηλού έργου».

3)Στυλιανός Γονατάς, πρώην Πρωθυπουργός: «Συμφωνώ απολύτως με πάσαν κίνησιν η οποία επιζητεί τον πυρηνικόν αφοπλισμόν και γενικώς τον παγκόσμιον αφοπλισμόν, δι' ου και μόνον θα εξασφαλισθή η παγκόσμιος ειρήνη. Συγχαίρω τον Σύνδεσμο Νέων για τον Πυρηνικό Αφοπλισμό «Μπέρτραντ Ράσσελ».

Έχει θέση θαρρώ στο σημείο αυτό και ένα σχόλιο του έγκυρου περιοδικού επιστημονικής έρευνας και επιστημονικού προβληματισμού *Σύγχρονα θέματα* που συνέτασσαν κοινωνικά προσανατολισμένοι επιστήμονες (Τεύχος 4, Μάρτιος Απρίλιος 1963, Σελ. 475-477), σχόλιο καταδεικτικό και αυτό του ποιος είχε την πρωτοβουλία της πρώτης Μαραθώνιας Πορείας Ειρήνης αλλά και της σοβαρής απηχήσεως της πρωτοβουλίας αυτής – τίτλος του σχολίου «Πιστοί στο νόημα της εποχής μας».

«Η μεγάλη μάχη για την αποτροπή του θερμοπυρηνικού ολέθρου και την εδραίωση της παγκόσμιας ειρήνης προχωρεί, αναπτύσσεται σε όλες τις εκδηλώσεις της σύγχρονης ζωής και κερδίζει έδαφος παντού. Η υπόθεση της ειρήνης ... έγινε ζωτική ανάγκη και καθημερινό ιδανικό της Ανθρωπότητας. Το νόημά της συνταυτίσθηκε με το νόημα της εποχής μας. ...

Εμείς οι Έλληνες, σαν άνθρωποι της εποχής μας, σαν Έθνος ζηλωτών της ειρήνης και της ελευθερίας, ... διαμαρτυρόμαστε γιατί οι κυβερνήτες του τόπου μας ακολουθούν πολιτική που δεν διαγράφεται μέσα στα πλαίσια αυτά.

Οι κύκλοι του Βορειοατλαντικού Συμφώνου, ... βλέπουν την Ελλάδα σαν ένα προχωρημένο ορμητήριο ... ενός θερμοπυρηνικού πολέμου. ... Και οι ιθύνοντες του τόπου μας όχι μόνον αφήνονται να παρασυρθούν στην επικίνδυνη αυτή πορεία των πραγμάτων, αλλά και με ζήλο την υποστηρίζουν. ...

... λειτουργεί και ένας τεράστιος κλοιός που από παντού περισφίγγει και επιδιώκει να πνίξει κάθε διαμαρτυρία του λαού. ... Ακόμα και ο αθώος Μαραθώνιος της Ειρήνης που οργάνωσαν οι νέοι της Ελλάδας ήταν μια πρόκληση στο πνεύμα του πολέμου. Γι' αυτό ο άγριος Άρης έδειξε όλη την σύγχυσή του: Κινητοποίηση της αστυνομίας και χωροφυλακής, κλείσιμο όλων των «στρατηγικών» περασμάτων από φάλαγγες στρατού, θωρακισμένα άρματα μάχης, πολύπλοκος μηχανισμός τηλεπικοινωνιών, εκατοντάδες συλλήψεις. Τίποτα δεν έλειψε απ' αυτή την πολεμική επιχείρηση. Ακόμα και το αίμα. Κινητοποιήθηκε ολόκληρη η πολεμική μηχανή του Κράτους για ν' αντιμετωπίσει την φιλειρηνική εκδήλωση των νέων που διέθεταν για «όπλα» τους το ιδανικό της ειρήνης και το ελπιδοφόρο τραγούδι της ζωής. Πόσο πιο δυνατή είναι η ειρήνη από τον πόλεμο!

Ο επιστημονικός και πνευματικός κόσμος της Ελλάδας χαίρεται γι' αυτή την υπεροχή και με αισιοδοξία προσβλέπει στην έκβαση της τύχης της μεγάλης μάχης. ... συναισθάνεται τις τεράστιες ευθύνες του στην μάχη για την αποτροπή του πολέμου. ... αγωνίζεται ... μέσα από τις γραμμές του λαού μας για το μεγαλειώδες νόημα της εποχής μας. ...»

Εν κατακλείδι του ανά χείρας σημειώματός μου, που ελπίζω ότι δεν θα μείνει χωρίς συνέχεια, ας γνωρίσει ο αναγνώστης και ωρισμένα χαρακτηριστικά δημοσιεύματα καταδεικτικά της

αντιμετώπισεως του Συνδέσμου Νέων για τον Πυρηνικό Αφοπλισμό «Μπέρτραντ Ράσσελ» ως διακριτής οντότητας από την μεριά
1) της Νεολαίας της Ενιαίας Δημοκρατικής Αριστεράς (Ν. ΕΔΑ)
2) του Κόμματος της Ενιαίας Δημοκρατικής Αριστεράς (ΕΔΑ)
3) της Δημοκρατικής Κινήσεως Νέων Γρηγόρης Λαμπράκης (ΔΚΝΓΛ)
και 4) της Δημοκρατικής Νεολαίας Λαμπράκη (ΔΝΛ), αλλά και
καταδεικτικά της υψηλής εκτιμήσεως της οποίας έχαιρε από
μέρους τους το έργο του Συνδέσμου.

Και πρώτα-πρώτα να τι έγραφε σχετικά ο *Πρωτοπόρος*, έκδοση της Νεολαίας της ΕΔΑ εις το φύλλο του που κυκλοφόρησε την Τρίτη 13 Αυγούστου 1963 σε δημοσίευσμά του υπό τον τίτλο «Χιροσίμα» (Σελ. 1 και 3): «... σήμερα, ύστερα από τις εντυπωσιακές επιτυχίες του παγκόσμιου φιλειρηνικού κινήματος ... η επέτειος της 6^{ης} Αυγούστου ... είναι αγωνιστική εκδήλωση για να εξαλειφθή οριστικά το άγχος μιας νέας Χιροσίμα. Αυτό το νόημα είχε και η ωραία πρωτοβουλία του Συνδέσμου Νέων για τον Πυρηνικό Αφοπλισμό «Μπέρτραντ Ράσσελ» για τον εορτασμό της διεθνούς ημέρας της Χιροσίμα. Στην πρωτοβουλία αυτή η Κυβέρνηση Πιπινέλη, δέσμια των ψυχροπολεμικών κύκλων, αντέταξε τα κλειστά σύνορα στους ξένους ειρηνόφιλους και τις κλειστές πόρτες των γηπέδων στους Έλληνες αγωνιστές της Ειρήνης. Όμως παρά τους φραγμούς η Ελληνική νεολαία πραγματοποιώντας τις εκδηλώσεις της Εβδομάδας της Χιροσίμα διατράνωσε την απόφασή της να παλαίψει για την Ειρήνη και δόνησε τις καρδιές όλων με το διάτορο σύνθημα:

- Όχι άλλη Χιροσίμα! ...

Σήμερα το Κίνημα της Ειρήνης έχει μια δική του ... πολιτική, στην οποία συμφωνούν βασικά όλοι όσοι μετέχουν σ' αυτό ανεξάρτητα από τις ιδιαίτερες πολιτικές τους πεποιθήσεις. Έχει γίνει μια μεγάλη παγκόσμια δύναμη που κανείς δεν μπορεί ν' αγνοήσει, που παίρνει δραστήρια και αποφασιστικά μέρος στις σύγχρονες διεθνείς εξελίξεις. ... απαιτεί και αγωνίζεται για να υπογραφούν Συμφωνίες που να καθιερώνουν, να θεσμοθετούν την Ειρηνική Συνύπαρξη. Μέσα σ' αυτή τη μεγάλη παγκόσμια στρατιά σωτηρίας της Ανθρωπότητας ο Λαός και η Νεολαία μας κρατούν την δική τους τιμητική θέση. Έχουν τη δική τους συνεισφορά, τα δικά τους σύμβολα στους αγώνες για την Ειρήνη, τις δικές τους ωραίες μάχες για το πανανθρώπινο αυτό ιδανικό. Έχουν τον Νικηφορίδη και τον Λαμπράκη, την Πορεία του Μαραθώνα και την Εβδομάδα της Χιροσίμα. Προκάλεσαν και προκαλούν το ενδιαφέρον και την συμπάρασταση όλων των ειρηνοφίλων της Οικουμένης».

Η Ελληνική Αριστερά, η μηνιαία πολιτική επιθεώρηση της Ενιαίας Δημοκρατικής Αριστεράς (ΕΔΑ) που πρωτοεκδόθηκε τον Αύγουστο του 1963 με εκδοτική ευθύνη του μέλους της Διοικούσης και Εκτελεστικής της Επιτροπής και Βουλευτή της Α' Περιφέρειας Αθηνών Νίκου Κιτσίκη (**) – ο οποίος συν τοις άλλοις ήτο και ένας των έξη Αντιπροέδρων της Ελληνικής Επιτροπής δια την Διεθνή Ύφεσιν και Ειρήνην (ΕΕΔΥΕ) μαζί με τον Περικλή Αργυρόπουλο, τον Μιχαήλ Κύρκο, τον Λέοντα Κουκούλα, τον Ιωάννη Ευαγγελίδη και τον Γρηγόρη Λαμπράκη, και είχε εις το ενεργητικόν του το έργο *Ο Κόσμος υπό την απειλήν της εκμηδενίσεως*, Εκδοτικός Οίκος Α. Σέεμαν, Αθήνα 1957 – στο πρώτο μέρος σπονδυλωτού δημοσιεύματός της που είχε τον τίτλο «Η Νεολαία στον ενθουσιώδη δρόμο της», στο φύλλο του Σεπτεμβρίου 1963 (Σελ. 92-93) έγραφε τα ακόλουθα:

«Συνεχίζοντας τους αγώνες της για την Ειρήνη, που μόλις λίγους μήνες πριν είχαν φθάσει στην κορυφαία εκδήλωση της Πορείας στον Μαραθώνα η Νεολαία υιοθέτησε με μεγάλο ζήλο την πρωτοβουλία του Συνδέσμου Νέων για τον Πυρηνικό Αφοπλισμό «Μπέρτραντ Ράσσελ» να οργανωθεί στην Αθήνα σειρά εκδηλώσεων για την επέτειο της καταστροφής της Χιροσίμα. Την «Εβδομάδα της Χιροσίμα», που θα περιελάμβανε μεγάλη καλλιτεχνική γιορτή στο γήπεδο του Παναθηναϊκού, εκθέσεις, εκδρομές κλπ., κλήθηκαν να παρακολουθήσουν αντιπροσωπείες των φιλειρηνικών κινήματων του εξωτερικού. Η πρωτοβουλία αυτή βρήκε ζωηρή απήχηση στην πατρίδα μας και σε άλλες χώρες. Προσωπικότητες της Τέχνης, των Γραμμάτων και της Επιστήμης τάχθηκαν στο πλευρό του Συνδέσμου και πολλές φιλειρηνικές οργανώσεις του εξωτερικού αποφάσισαν να οργανώσουν Πορεία Φίλων της Ειρήνης με αυτοκίνητα που θα διέσχιζαν την Ευρώπη και θα κατέληγαν στην Ελλάδα. Την «Ημέρα της Χιροσίμα» το «Καραβάνι της Ειρήνης» όπως επονομάσθηκε η ιδιότυπη αυτή Πορεία πραγματοποιήθηκε. Όταν έφθασε όμως στα σύνορα της χώρας μας τα βρήκε κλειστά, όπως κλειστές βρέθηκαν και οι πόρτες των γηπέδων – και μερικών θεάτρων ακόμη – για τους Έλληνες φίλους της Ειρήνης.

Ωστόσο η Νεολαία γιόρτασε την επέτειο της 6^{ης} Αυγούστου διατρανώνοντας την θέλησή της για Ειρήνη και βροντοφωνάζοντας το σύνθημα: «Ποτέ πια Χιροσίμα!». Χιλιάδες νέοι κατέκλυσαν την πλατεία του θεάτρου «Παρκ» την Δευτέρα 5 Αυγούστου και παρακολούθησαν την καλλιτεχνική εκδήλωση του Συνδέσμου «Μπέρτραντ Ράσσελ» μέσα σε ατμόσφαιρα εξάρσεως και

ενθουσιασμού. Στην εκδήλωση παραβρέθηκαν 40 περίπου ξένοι αντιπρόσωποι που κατάφεραν να περάσουν το φράγμα που έστησε η ψυχροπολεμική κυβέρνηση. Μέσα στην ίδια εβδομάδα πραγματοποιήθηκαν τα εγκαίνια της εκθέσεως «Χιροσίμα, Αγάπη μου» του ζωγράφου Μίνωος Αργυράκη, έγινε έκκληση προς την προσκοπική νεολαία με την ευκαιρία του Τζάμπορη να συμβάλει στον αγώνα για τον πυρηνικό αφοπλισμό, και τέλος μεγάλη εκδρομή στο Καβούρι της Βουλιαγμένης με συμμετοχή πάνω από 2.000 νέων.»

Τα *Τετράδια της Δημοκρατίας*, όργανο για τα ιδεολογικά και οργανωτικά προβλήματα της Δημοκρατικής Κινήσεως Νέων Γρηγόρης Λαμπράκης (ΔΚΝΓΛ), τον Δεκέμβριο του 1963 δημοσίευσε την ομιλία του Μίκη Θεοδωράκη στην συγκέντρωση που οργάνωσε ο Σύνδεσμος Νέων για τον Πυρηνικό Αφοπλισμό «Μπέρτραντ Ράσσελ» στις 21 Οκτωβρίου 1963 στο θέατρο «Διάννα» - από την δημοσιευθείσα εις τα *Τετράδια της Δημοκρατίας* Νο 2, Σελ. 152-155, ομιλία του Μίκη Θεοδωράκη είναι που απέσπασα όσα παρακάτω παραθέτω:

«... Αγαπημένοι μου νεολαίοι, οι αγώνες σας στάθηκαν αποφασιστικοί για το μέλλον του Λαού μας, το μέλλον της Χώρας μας. Η πάλη σας για την Ένωση της Κύπρου (με την Ελλάδα), οι αγώνες σας για το 114, οι μάχες σας για το 15%, η πάλη σας για την Ειρήνη, δείχνουν σε ποιο βαθμό έχετε συνειδητοποιήσει την ευθύνη σας απέναντι στον Λαό και στην Ιστορία. ...

Άξια παιδιά της γενιάς των αγωνιστών και των ηρώων πρέπει και σε σας η Τιμή και η Δόξα. Γιατί παλαίψατε μέσα στο μεσαιωνικό σκοτάδι της Καραμανλικής «ευημερίας»! Αντιμετωπίσατε την στυγνή αστυνομική βία, ... την αδυσώπητη τρομοκρατία, τα γκλομπς, τα δακρυγόνα και τα μηχανοκίνητα. Αντιμετωπίσατε τόσο τις απειλές των παρακρατικών, όσο και τους δισταγμούς μιας ολόκληρης μερίδας τίμιων πολιτών ...

... Ωριμάσατε πιο γρήγορα από τους μεγάλους. Γιατί εσείς δώσατε τα χέρια. Ενωθήκατε. Και κάνατε την Ενότητα κύριο όπλο μέσα στην πάλη σας. Σαρώσατε την ΕΚΟΦ και προχωρήσατε στον αγώνα ... για τα ζωτικά σας προβλήματα. Μεταβάλατε τον αγώνα σας για το 15% σε αγώνα όλου του Λαού. Και με τις μεγαλειώδεις, τις μαχητικές σας εκδηλώσεις κλονίσατε τα δολλαριόφρακτα θεμέλια της Καραμανλικής «κατοχής». Σταλάξατε την ελπίδα στις καρδιές μας γιατί δείξατε πως ο δρόμος της ανέλεης πάλης μπορεί και

πρέπει ν' ανοίγει μεγάλες πόρτες, μεγάλα παράθυρα προς το φως, προς τον ήλιο, προς το μέλλον. Γιατί εντελώς ξεχωριστός υπήρξε ο ρόλος της Νεολαίας μας, ο δίκαιος ρόλος, μέσα στην πάλη για την Ειρήνη. ...

Κορύφωμα των αγώνων του Λαού και της Νεολαίας μας για την Ειρήνη υπήρξε ο Μαραθώνιος της Ειρήνης που οργάνωσαν οι Νέοι του Συνδέσμου «Μπέρτραντ Ράσσελ». Νικητής στον Μαραθώνιο αυτό αναδείχθηκε ο Γρηγόρης Λαμπράκης. Και είναι τα βήματά του αυτά πάνω στον Τύμβο των Μαραθωνομάχων που τον οδήγησαν ... στον τόπο του μαρτυρίου του. Ο Λαμπράκης έπεσε στον αγώνα για την Ειρήνη! Αυτό δεν το ξεχνά ο Λαός και η Νεολαία μας ...».

Η Γενιά μας, η τακτικά ανά δεκαπενθήμερο κυκλοφορούσα έκδοση της Δημοκρατικής Νεολαίας Λαμπράκη (ΔΝΛ), στο 20^ο φύλλο της που κυκλοφόρησε το Σάββατο 7 Μαΐου 1966, φιλοξένησε σε σελίδες περίοπτης θέσεως γραφτό του Νικηφόρου Αντωνόπουλου υπό τον τίτλο «22 Μαΐου: Δ' Μαραθώνια Πορεία ... Περπατώντας στα βήματα του Γρηγόρη Λαμπράκη» - εις το γραφτό αυτό του Νικηφόρου περιλαμβάνονταν, μεταξύ άλλων, και όσα ακολουθούν:

«... Στην αρχή ήταν οι Νέοι του Συνδέσμου «Μπέρτραντ Ράσσελ». Κι' αμέσως όλος ο Λαός. Τα μικρά στενόχωρα γραφεία της οδού Ασκληπιού. Η σπιτονοικοκυρά που διαρκώς γκρίνιαζε για την φασαρία. Ο Πατ Ποτλ, ο Τζων και η Τζούντυ Τσαίημπερς, ... η κυβέρνηση Καραμανλή, οι αστυνομικοί στο τέρμα Αμπελοκήπων, οι χωροφύλακες με τα κράνη και τα καινούργια μακριά γκλομπς, οι παρακρατικοί «Ελπιδοφόροι», οι λιμενοφύλακες, ο Γρηγόρης Λαμπράκης, και πάλι ο Λαός.

Η πρώτη Μαραθώνια Πορεία. Στις 21 Απριλίου 1963. Ο θρίαμβος της Ειρήνης. Η κατασχύνη της Βίας. Το μουντό εκείνο κυριακάτικο πρωινό που το πάνοπλο Κράτος της Βίας παρατάχθηκε στον οπλισμένο με παγούρια, σάντουιτς και πίστη Λαό. Που ο Γρηγόρης Λαμπράκης ζητωκραύγαζε, κατεβαίνοντας τα σκαλιά του Τύμβου, υπέρ της Ειρήνης κι' ο αξιωματικός της Χωροφυλακής κραύγαζε υπέρ του Πολέμου. Που χρειάστηκε να κλείσ(ουν) στο προαύλιο της Σχολής Υπαστυνόμων ... χίλι(ους) πολίτες και να διώ(ξουν) με γκαγκστερικό τρόπο τους Άγγλους ειρηνιστές. Που κινητοποιήθηκαν δεκάδες χωροφύλακες για να σταματήσουν την Πορεία που στ' όνομα του Ελληνικού Λαού πραγματοποιούσε ο Γρηγόρης Λαμπράκης. Που

δεν μπόρεσαν όμως να εμποδίσουν τους Νέους εκείνους που ύψωσαν στην Ακρόπολη την σημαία με το σήμα του πυρηνικού αφοπλισμού.

Κι' ύστερα η δολοφονία του Γρηγόρη Λαμπράκη. Η πτώση του Καραμανλή. Οι εκλογές και ο λαϊκός θρίαμβος. ...»

Δεν νομίζω ότι, επί του παρόντος, χρειάζεται να συνεχίσω· ο αναγνώστης θαρρώ έχει σχηματίσει γνώμη για το ποιος είχε την πρωτοβουλία και οργάνωσε την πρώτη Μαραθώνια Πορεία Ειρήνης που πραγματοποιήθηκε την 21^η Απριλίου 1963 ...

12-15 Μαΐου 2003

(*) Το εξαιρετικό περιοδικό *Επιστήμη και Ζωή*, η εβδομαδιαία εγκυκλοπαιδική, και όχι μόνο, επιθεώρησι την οποία εξέδιδε και διηύθυνε ένα σημαντικό εθνικοκοινωνικοπολιτικό και πνευματικό ανάστημα, ο Λουκής Ακρίτας, περιλαμβάνονταν εις εκείνα τα Μέσα που πληροφορούσαν τακτικά για τις απόψεις και τις δραστηριότητες του Μπέρτραντ Ράσσελ προς υπεράσπισιν της Ειρήνης και της Ελευθερίας. Εις δύο φύλλα του, επί παραδείγματι, που κυκλοφόρησαν το ένα στις 23 και το άλλο στις 30 Σεπτεμβρίου 1959, το περιοδικό *Επιστήμη και Ζωή* δημοσίευσε σε πιστή μετάφραση πρόσφατο τότε κείμενο του Μπέρτραντ Ράσσελ που είχε τίτλο «Το επεκτεινόμενο πνευματικό σύμπαν» και θεωρήθηκε «ένα μεγαλόπνευστο μανιφέστο για την Ειρήνη και την Ελευθερία» χαρακτηρίζοντάς τον ως τον μεγαλύτερο φιλόσοφο του Κόσμου και πλαισιώνοντας χαρακτηριστική φωτογραφία του με τα ως κάτωθι στοιχεία του βίου του:

«Ο Μπέρτραντ Ράσσελ, τρίτος λόρδος Ράσσελ, υποκόμης του Άμπερλυ, μαθηματικός φιλόσοφος, καθηγητής και συγγραφέας, χαρακτηρίζει τον εαυτό του 'χαρούμενο απαισιόδοξο'. Στον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο φυλακίστηκε ως ειρηνόφιλος. Στα 1950 πήρε το Βραβείο Νόμπελ. Τώρα που είναι 87 χρονών εξακολουθεί ν' αγωνίζεται για ό,τι αγωνίστηκε σ' όλη του την ζωή - την ειρήνη και την ελευθερία».

Εις το φύλλο του της 6^{ης} Απριλίου 1960 το περιοδικό, μετονομασθέν εν τω μεταξύ εις *Κόσμος, Επιστήμη και Ζωή*, πληροφορούσε ότι ο Μπέρτραντ Ράσσελ ήταν συγγραφέας σοβαρών

φιλοσοφικών και μαθηματικών έργων («Εισαγωγή στην μαθηματική φιλοσοφία», «Η ανθρώπινη γνώση» κ.ά.) και ότι είχε ασχοληθεί και με την Ιστορία («Ιστορία της Δυτικής Φιλοσοφίας»).

Εις την παρούσα Σημείωσή μου έχει θαρρώ την θέση του και απόσπασμα ενός χαιρετισμού που απηύθυνε στον Μπέρτραντ Ράσσελ – ο οποίος προτίμησε την φυλακή από την απάρνηση των ιδεών του – ο μεγάλος μας ποιητής Κώστας Βάρναλης που είχε τιμηθεί με το βραβείο Λένιν για την Ειρήνη· έχει δημοσιευθεί εις το καλό μηνιαίο περιοδικό γραμμάτων και τεχνών *Επιθεώρηση Τέχνης*, Έτος Ζ', Τόμος ΙΔ', Αριθ. Τεύχους 82, Οκτώβριος 1961, Σελ. 259.

«Αυτές τις μέρες – έγραφε ο Κώστας Βάρναλης – η καρδιά όλων των λαών της Γης, και του Ελληνικού, είναι φυλακισμένη μαζί σας στο ίδιο κελλί και χτυπάει με συμπάθεια πλάι σας.

Η ασέβεια των εμπόρων του θανάτου προς τα χρόνια σας και το παγκόσμιο κύρος σας δεν είναι διαφορετική από του Χίτλερ προς τον ... Αϊνστάιν.

Ο διωγμός σας στρέφεται εναντίον όλης της Ανθρωπότητας και σας τοποθετεί επί κεφαλής του αγώνα για την σωτηρία της από την ολοκληρωτική καταστροφή. Συγχρόνως αποτελεί και μάθημα για όλους τους τίμιους πνευματικούς ανθρώπους κάθε χώρας για το ποιο είναι το χρέος τους απέναντι του λαού των. ...»

Προσθέτω ότι η μηνιαία έκδοσις της Ελληνικής Επιτροπής δια την Διεθνή Ύφεσιν και Ειρήνην *Δρόμοι της Ειρήνης* συχνά-πυκνά δημοσίευε σχετικά με τον Μπέρτραντ Ράσσελ – στο φύλλο της, επί παραδείγματι, του Μαΐου 1961 μετέφερε στην Ελληνική κοινή γνώμη το φιλειρηνικό μήνυμα του «μεγάλου Άγγλου φιλοσόφου» (Σελ. 2-3), στο φύλλο του Ιανουαρίου 1962 δημοσίευε άρθρο του Μπέρτραντ Ράσσελ (Σελ. 12), στο φύλλο του Ιουνίου 1962 απομαγνητοφωνημένη συνέντευξη του Μπέρτραντ Ράσσελ στον αρχισυντάκτη των *Δρόμων της Ειρήνης* Μάρκο Δραγούμη είδε το φως της δημοσιότητας (Σελ. 2), στο πρώτο φύλλο μετά τον αποκλεισμό της Κούβας από τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής (ΗΠΑ) που η Ανθρωπότητα έφθασε στα πρόθυρα μιας χωρίς προηγούμενο καταστροφής το εξώφυλλο του περιοδικού (Νοέμβριος 1962) κοσμούσε η μορφή του Άγγλου φιλόσοφου ειρηνιστή και ανθρωπιστή με την επισήμανση:

«Βοήθησε να σωθεί η Ειρήνη» «Με τα μηνύματά του προς τους Μεγάλους συνέτεινε στην απομάκρυνση του πυρηνικού κινδύνου», ενώ στο ίδιο φύλλο δημοσιεύονταν το ακόλουθο τηλεγράφημα που έστειλε στις 30 Οκτωβρίου 1962 η Ελληνική Επιτροπή δια την Διεθνή Ύφεσιν και Ειρήνην στον Μπέρτραντ Ράσσελ από τον Πρόεδρό της Ανδρέα Λ. Ζάκκα υπογραφόμενον: «Δια την θαυμαστήν δραστηριότητά σας δια την διαφύλαξιν της Παγκοσμίου Ειρήνης και της Ανεξαρτησίας των Μικρών Λαών η Ελληνική Επιτροπή δια την Διεθνή Ύφεσιν και Ειρήνην Σας εκφράζει τας θερμοτάτας ευχαριστίας απειροπληθών ειρηνοφίλων δυνάμεων της χώρας μας προσθέτουςα καλλιτέρας ευχάς δια την υγείαν Σας την τόσον πολύτιμον δια την Ανθρωπότητα».

Στο φύλλο του Ιανουαρίου 1963, στην στήλη Γράμμα στον Αναγνώστη οι *Δρόμοι της Ειρήνης* έγραφαν, μεταξύ άλλων, και αυτά τα αξιοσημείωτα: «Η πρωτοβουλία των νέων για το θέμα της Παιδείας δείχνει όλο τον δυναμισμό της νέας μας γενιάς. Για πολύ κόσμο ... αυτό ήταν μια αποκάλυψη. Για τους *Δρόμους (της Ειρήνης)* ήταν μια μεγάλη, μια ευχάριστη έκπληξη. ... Οι νέοι έχουν διάφορες ιδεολογίες και πεποιθήσεις. Τις πιστεύουν και τις υπερασπίζονται με θέρμη. Όμως καταλαβαίνουν πως για να ζήσουν οι κόσμοι που φέρνει ο καθένας μέσα του πρέπει να συνεννοηθούν ανάμεσά τους. ... Αγωνίζονται με φαντασία και με τόλμη. ... Οργανώνουν καλλιτεχνικές εκδηλώσεις. Εμπνέονται από το παγκόσμιο κίνημα ειρήνης. Ο Σύνδεσμος Νέων «Μπέρτραντ Ράσσελ» που ίδρυσαν τελευταία στην Αθήνα δείχνει πόσο μεγάλη απήχηση έχει σε μεγάλα στρώματα της νεολαίας μας το παράδειγμα του μεγάλου φίλου της Ειρήνης. Η νέα γενιά βρήκε σταθερά τον προσανατολισμό της: Βαδίζει τους δρόμους της Ειρήνης. Μαζί με τους νέους όλοι οι Έλληνες θέλουν να βαδίζουν. Νοιώθουν πως με τους αγώνες της νεολαίας αχνοχαράζει μια από τις ευτυχέστερες στιγμές της Ιστορίας του Έθνους μας. Υπάρχουν γενιές που τις ονομάζουν με τις χρονιές που νοιώσαν την αποστολή τους. Έτσι έχουμε την γενιά του 1821, την γενιά του 1940-1945. Το 1963 μπορεί να είναι ο χρόνος που θα σφραγίσει την σημερινή νέα γενιά, γενιά των Οδοιπόρων της Ειρήνης.»

Τελευταίων την Σημείωσή μου αυτή παραθέτω δύο περικοπές από γράμματα του Μπέρτραντ Ράσσελ προς τον Σύνδεσμο Νέων για τον Πυρηνικό Αφοπλισμό «Μπέρτραντ Ράσσελ» όπως αυτά

καταχωρήθηκαν στο περιοδικό *Δρόμοι της Ειρήνης* στα φύλλα του του Μαρτίου το πρώτο και του Απριλίου το δεύτερο του 1963 (Σελ. 61 και 35 αντίστοιχα):

1. «Αγαπητέ κ. Μ. Περιστεράκη

Με πολύ ενθουσιασμό επληροφορήθην την δημιουργίαν της Επιτροπής σας ...

Τέτοια είναι η παραφροσύνη και η φαυλότης του υδρογονικού πολέμου ώστε μόνον ένα κίνημα μαζικής αντιστάσεως μπορεί να ανατρέψει αποτελεσματικά την απειλή αυτή κατά της ανθρωπίνης ζωής στον πλανήτη μας.

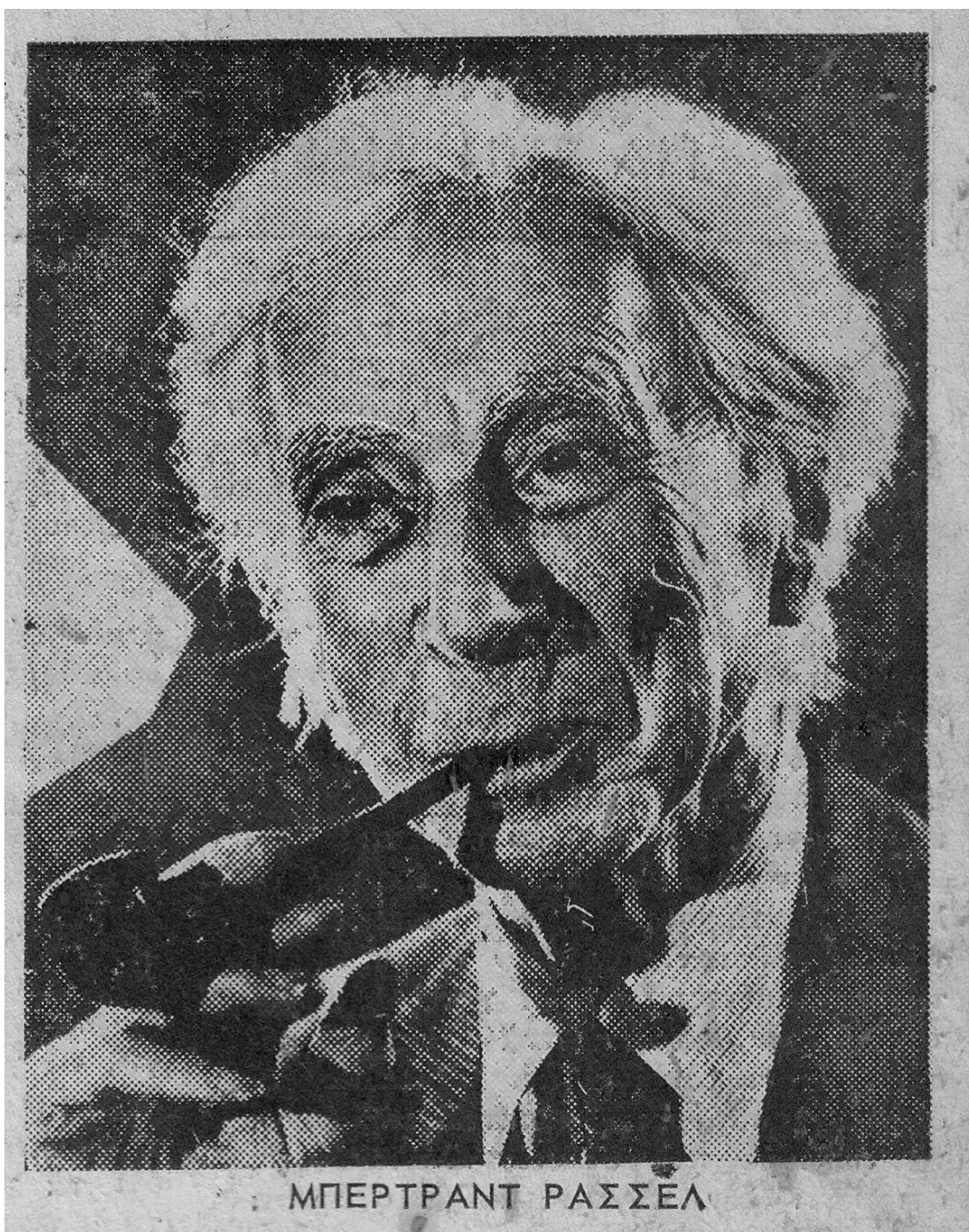
Επιθυμώ να με τηρήτε ενήμερον της δράσεώς σας την οποία θα πληροφορούμαι πάντοτε με ενδιαφέρον. ...

Εύχομαι την επιτυχίαν στους ευγενείς σκοπούς σε σας και στους συναδέλφους σας.

Με εκτίμησιν,
Μπέρτραντ Ράσσελ»

2. «Ο κίνδυνος πυρηνικής εκμηδενίσεως μεγαλώνει καθημερινώς. Όλα τα ανθρώπινα κατορθώματα κινδυνεύουν λόγω ενός παράφρονος αγώνος δια την εξουσίαν. ... Ενθαρρύνομαι και εγκαρδιώνομαι από τα αποτελέσματα της κινήσεως εις την Ελλάδα και σας χαιρετώ συναδελφικά και σας ευχαριστώ δια τας διαμαρτυρίας σας προς χάριν της ανθρωπίνης συνειδήσεως και της επιβιώσεως του ανθρώπου.»

(**) Για το ποιος ο Νίκος Κιτσίκης (1887-1978), βλ. Κώστας Π. Παντελόγλου, *Στιγμές από την Ιστορία των Επιστημών. Σχετικά με το βιβλίο Η Φιλοσοφία της Νεώτερης Φυσικής και τον συγγραφέα αυτού Καθηγητή Νίκο Κιτσίκη*, Εκδόσεις Παντελόγλου, Αθήνα 1999, Τέσσερα Ντοσσιέ. Βλ. επίσης *Δημοτικά Ζητήματα*, Εκδόσεις Παντελόγλου, Φυλλάδιο 68, 1 Οκτωβρίου 2002, Σελ. 8 και 9 και προσθέτως *Τεχνικά Τινά οικονομικοκοινωνικού και ιστορικού χαρακτήρος*, Εκδόσεις Παντελόγλου, Φυλλάδιο πρώτο, 30 Ιανουαρίου 2003, Σελ. 1-10.

Γρηγόρης Λαμπράκης, 21 Απριλίου 1963

Η εργασία του Κώστα Π. Παντελόγλου

ΠΟΙΟΣ ΕΙΧΕ ΤΗΝ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΕ
ΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΜΑΡΑΘΩΝΙΑ ΠΟΡΕΙΑ ΕΙΡΗΝΗΣ
ΠΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΗΚΕ ΤΗΝ 21^Η ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1963
ένα σημείωμα ιστορικοπολιτικού χαρακτήρα
μ' αφορμή έναν αβάσιμο ισχυρισμό διατυπωθέντα
εις δημοσίευμα του *ριζοσπάστη* της 11^{ης} Μαΐου 2003

πληκτρολογήθηκε τον Μάιο του 2003 από τον
Παντελή Παντελόγλου. Αναπαράγεται με την ευθύνη
των Εκδόσεων Παντελόγλου. Κάθε αντίτυπο
μονογράφεται από τον συγγραφέα. Διατίθεται από
τις Εκδόσεις Παντελόγλου (Αθανασία συζ. Κώστα Παντελόγλου).
Πληροφορίες στο τηλέφωνο 210/6848079.

© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΝΤΕΛΟΓΛΟΥ 2003

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, απομνη-
μόνευση, αποδελτίωση και αναμετάδοση σε οποιαδήποτε
μορφή και με οποιαδήποτε μέθοδο ηλεκτρονική, μηχανική,
φωτοτυπική, ηχογραφική ή άλλη χωρίς προηγούμενη
γραφτή άδεια της εκδότου, Αθήνα Μάιος 2003

